

Vyhlásenie Slovenského ochranárskeho snemu k zámeru výstavby spaľovne odpadov v areáli Slovnaft, a.s.

Slovenský ochranársky snem dôrazne odmieta zámer spoločnosti Slovnaft, a.s. vybudovať v Bratislave najväčšiu spaľovňu komunálnych a priemyselných odpadov na Slovensku – projekt s názvom Centrum energetického zhodnotenia odpadov (CEZO), ktorý je momentálne posudzovaný Ministerstvom životného prostredia SR. Projekt CEZO predstavuje veľké environmentálne a zdravotné riziko. Dotknutá časť bratislavskej aglomerácie trpí nadmernou environmentálnou záťažou a ohrozením zdravia obyvateľov už dlhodobo. Ďalej zväčšovať túto záťaž je nepripustné. Realizácia zámeru a zväčšenie objemu spaľovania odpadu by znamenalo:

- zvýšenie dopravnej záťaže v Bratislave o 150 – 200 nákladných vozidiel denne, teda približne jedno každých 6 minút, a celkové zvýšenie negatívnych dopadov z prepravy odpadu na ovzdušie a klímu,
- nárast znečistenia ovzdušia v už dnes zaťaženej oblasti, kde sa nachádzajú dvaja z najväčších znečisťovateľov ovzdušia v hlavnom meste – Slovnaft a spaľovňa ZEVO/OLO,
- umiestnenie spaľovne v lokalite s priamym dopadom na 220 – 230 tisíc ľudí a nepriamym dopadom na celú populáciu Bratislavy a jej aglomeráciu,
- neodôvodnený dovoz odpadov zo širokého okolia, vrátane Trnavského, Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja, v rozpore s princípom blízkosti a sebestačnosti pri nakladaní s odpadmi,
- riziko kontaminácie podzemných vôd Žitného ostrova, najväčšej zásobárne pitnej vody v strednej Európe, v rozpore so zákonom č. 305/2018 Z.z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd, kde je zakázané budovať nové, alebo rozširovať staré priemyselné prevádzky,
- závažné problémy s následným nakladaním so škvarou a popolom, ktoré budú obsahovať ťažké kovy a ďalšie toxické látky,
- nedostatočnú úroveň čistenia spalín pri použití navrhovanej technológie čistenia, ktorá zaostáva za štandardmi používanými napríklad v Českej republike.

CEZO považujeme aj za možné **veľké bezpečnostné riziko a neprijateľné spoločenské riziko**, aj z nasledujúcich dôvodov:

- umiestnenia spaľovne priamo v ochrannom pásme ropovodu, produktovodu, v blízkosti existujúcich výrobných jednotiek (napríklad etylénová jednotka) a nádrží na skladovanie nebezpečných látok,
- chýba komplexné a kumulované hodnotenie rizík, analýza možných hrozieb, ako sú úniky nebezpečných látok, riziká výbuchov a následný domino efekt a iné incidenty (vrátane teroristických útokov či zemetrasenia) a ich vplyv na okolité oblasti,
- zámer spoločnosti OLO dobudovať v ZEVO 3. kotol, čím navýši súčasnú kapacitu,
- zámer spoločnosti OLO v procese EIA vybudovať Technologický park OLO, v ktorom má byť aj bioplynová stanica.

Pri povoľovaní a zriaďovaní stavieb v blízkosti podnikov kategórie „A“ a „B“ v zmysle kategorizácie podnikov podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je nutné dodržať dostatočnú vzdialenosť medzi podnikmi uvedených kategórií a inými stavbami, zariadeniami a činnosťami, najmä sídelnými útvarmi a inými miestami a činnosťami s pravidelným výskytom väčšieho množstva ľudí, územiami chránenými podľa osobitných predpisov, dopravnými trasami, energetickými a inými rozvodmi. Slovnaft, a.s., areál Bratislava, bol v procese kategorizácie podnikov zaradený ako podnik kategórie B, v ktorom sa vybrané nebezpečné látky nachádzajú v nadlimitných množstvách definovaných zákonom o prevencii závažných priemyselných havárií.

Nadálej sporná je aj platnosť bezpečnostných a hygienických pásiem vytýčených ešte v roku 1979. Rizikové prevádzky sú v areáli Slovnaft, a.s. Bratislava situované prevažne v jeho východnej časti. **Dosahy rizikových technológií idú v niektorých prípadoch až za hranice objektu**, a to predovšetkým na východnej strane, t. j. na Vrakuňu a Podunajské Biskupice. Je potrebné zvážiť všetky interné riziká súvisiace s ich vlastnou prevádzkou, ale aj externé riziká.

Upozorňujeme tiež na skutočnosť, že sa tu uprednostňuje spaľovanie pred vhodnejšími formami narábania s odpadom a predchádzania jeho vzniku, k čomu nás zaväzuje aj platná „odpadová hierarchia“ Európskej komisie, podľa ktorej skládkovanie a spaľovanie sú najmenej vhodné spôsoby narábania s odpadom.

Bratislava už teraz disponuje mestskou spaľovňou, ktorej kapacita nie je naplnená, a ktorá zároveň pripravuje svoje rozšírenie. Je preto absolútne neodôvodniteľné vytvárať ďalšiu obrovskú spaľovňu, ktorej cieľom nie je riešenie problémov Bratislavy, ale zisk pre súkromného zahraničného investora – na úkor zdravia a kvality života obyvateľov.

Taktiež vyjadrujeme znepokojenie aj nad netransparentnosťou procesu posudzovania zámeru, o ktorom sa už neformálne hovorí ako o „hotovej veci“. Existujú indície, že investor sa usiluje o minimalizáciu verejnej diskusie.

Verejnosť musí dostať možnosť vyjadriť sa k zámeru, a to nielen formálne na základe oznámenia na úradnej tabuli, ale aj cez verejné prerokovanie, občiansku diskusiu prípadne mestské referendum. Zámer má zásadný a dlhodobý dopad na verejné zdravie a na kvalitu života obyvateľov dotknutých mestských častí a obcí. Nie je prípustné, aby sa o ňom rozhodovalo iba jednostrannou prezentáciou navrhovateľa bez priameho zapojenia verejnosti.

Pýtame sa, v koho záujme konajú príslušné orgány a verejní činitelia, ktorí doteraz nezaujali jasné stanovisko? Ako chránia zdravie svojich občanov? Konajú vo verejnom záujme v prospech obyvateľov Bratislavy a jej okolia, alebo v prospech súkromnej spoločnosti?

Sme presvedčené a presvedčení, že rozširovanie kapacít na spaľovanie odpadu Bratislava nepotrebuje, naopak, potrebuje dôslednejšie separovať a recyklovať odpad a predchádzať jeho vzniku tak, ako to požaduje aj Európska komisia. To sa nedá bez stredno- a dlhodobej stratégie udržateľného narábania s odpadom.

Obávame sa aj hrozby spaľovania odpadu zo zahraničia,

Slovenský ochranársky snem sa pripája k občanom Bratislavy a dôrazne vyzýva všetkých zodpovedných na zamietnutie zámeru na rozširovanie kapacít na spaľovanie odpadu na území Bratislavy.

Podporiť môžete aj petíciu proti výstavbe spaľovne v Slovnafte:

<https://www.mojapeticia.sk/campaign/nie-spalovni-nebezpecneho-odpadu-v-slovnafte---chranme-nase-zdravie-a-zivotne-prostredie!/7d479ba5-bedc-4357-8749-3bbd1ab36327>

Zúčastnite sa verejného prerokovania zámeru:

📅 16. apríla 2025 o 09:00 hod.

📍 Primaciálny palác, Bratislava!

Postavme sa spoločne za ochranu zdravia a skutočne priaznivé životné prostredie pre nás a naše deti!